

Такриз

ба автореферати диссертатсияи унвонҷӯ Саидова Ситора Назаровна дар мавзуи **“Зиддият ва низоъҳои иҷтимоӣ дар ҷомеаи муосири Тоҷикистон ва роҳҳои ҳалли онҳо”** (таҳлили иҷтимоӣ-фалсафӣ) барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои фалсафа аз рӯи ихтисоси 09.00.11 – фалсафаи иҷтимоӣ

Объекти таҳқиқоти унвонҷӯ Саидова Ситора Назаровна зиддият ва низоъҳои иҷтимоӣ интиҳоб гаштааст. Ин ду мафҳуми калидӣ, ки дар диссертатсия мавриди таҳлилу таҳқиқ қарор дода шудааст, дар фалсафа ҳамеша дар маркази баҳсу мунозираҳои илмӣ қарор доранд. Аз ин ҷиҳат, мавзуи интиҳобнамудаи унвонҷӯ барои илми фалсафа комилан нав нест.

Мақсади асосии таҳқиқот таҳлилу баррасии илмӣ, бознигарии ҷанбаҳои гносеологӣ ва методологияи муаммои зиддият ва низоъҳои иҷтимоӣ, муайян намудани шаклҳои нави зуҳури онҳо ва роҳҳои ҳаллашон дар ҷомеаи муосири Тоҷикистон мебошад.

Дар автореферате, ки ба мо дастрас гардидааст, дуруст қайд карда шудааст, ки дар зинаҳои гуногуни рушди тафаккури фалсафӣ он ба таври хоса инъикос ёфтааст. Муаллиф дуруст таъкид менамояд, дар давраҳои алоҳида зери таъсири идеологемаҳои гуногун ин мавзӯ то ба андозае ба ғӯшаи фаромӯшхотири рафта дар таҳқиқҳои ба анҷомрасонида шуда бошад ҳам ба таҳрибкориҳо роҳ дода шудааст.

Таърихи пайдоиш ва ивазшавии як шакли давлатдорӣ ба дигараш, ки боиси тағйирёбии муносибатҳои иҷтимоӣ мегардад, ҳамеша масъалаи бознигарии нақши зиддият ва низоъҳои иҷтимоӣ дар ҷомеа ва таъсири он ба миён меоварад. Таърихи давлатдорӣ тоҷикон низ аз ин қонунмандии умумӣ ори нест.

Аз ҷумла, ин мавзӯ баъди парокандашавии давлати абаркудрати Иттиҳоди Шӯравӣ ва бадастовардани истиқлолияти давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон актуалӣ гашта, зарурияти таҳқиқи онҳо ба миён омад, зеро баъд аз чандсоли истиқлолият маълум гашт, ки бидуни эҳё намудани фарҳанги миллӣ ва ташаккул додани худшиносии миллӣ бунёди давлати навини тоҷикон имконнопазир будааст.

Андешаҳои мазкур бараъло нишон медиҳад, ки мавзуи диссертатсияи Саидова С.Н муҳим буда, таҳлили иҷтимоӣ-фалсафӣ бевосита ба масъалаи мустақкагардонии пояҳои соҳибистиклолии Ҷумҳурии Тоҷикстон вобаста мебошад.

Атореферати диссертатсия собит менамояд, ки сохтори он тибқи талабот буда, имконият додааст, ки мақсад ва вазифаҳои гузошта шударо пай дар пай таҳлил ва баррасӣ намояд.

Дар муқаддимаи кор объект, предмет, нагонӣ, сатҳи коркарди мавзӯ ва нуктаҳои барои дифоъ пешиниҳодшаванда инъикос ёфтааст.

Мо аз шарҳу тафсири пурраи бобҳои диссертатсия, ки дар автореферат инъикос ёфтаанд худорӣ намуда, ба таври умумӣ ҳамин

нуктаро таъкид менамоем, ки дар бобҳои рисолаи илмӣ ҷанбаҳои методологии мавзӯ ба риштаи таҳлил кашида шуда, парадигмаҳои гносеологие, ки дар омӯзиши ин мавзӯ ҷой доранд вобаста ба таҳқиқи мавзӯи омӯхташаванда мавриди бознигарӣ қарор дода шудааст.

Ташхиси диссертатсияи Собит менамоем, ки яке аз масъалаҳои муҳими мавзӯ, яъне нақши субъектҳои сиёсӣ дар ҳалли зиддият ва низоъҳои иҷтимоӣ мавриди таҳлили иҷтимоӣ-фалсафӣ қарор дода шудааст. Муаллифи диссертатсияи нишон медиҳад, ки муаллифи он дар заминаи таҷрибаи ҳалли зиддият ва низоъҳои иҷтимоӣ дар ҷомеаи муосири Тоҷикистон ва роҳҳои ҳалли онҳо муайян кардааст, ки дар шароити пасонизой, ки дар ин ҷо қувваҳои гуногуни сиёсӣ вучуд доранд, дар раванди маърифат ва ҳалли зиддият ва низоъҳои иҷтимоӣ ҷойгоҳи омили субъективӣ, хусусан нақши субъектҳои сиёсӣ, меафзояд. Вай ҳамчун субъекти сиёсии ҷомеаи метавонад дар атрофи худ қувваҳои солим ва бунёдкори ҷомеаро муттаҳид намуда, миллату давлатро ба қамоли саодатмандӣ расонад. Ин раванд дар мисоли хирадмандӣ, ҷасурию далериву фарҳанги сулҳпарварона ва таҳаммулпазиронаи Пешвои сиёсии тоҷикон, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон Эмомалӣ Раҳмон ба қазовати илмӣ кашида шудааст. Таъкид ва хулоса карда шудааст, ки маҳз миллатдӯстиву ватанпарварӣ, ақлу заковат ва таҷрибаашон тавонистанд давлат ва миллати тоҷикро аз бӯҳрони шадид берун оварда, онро ба ҷаҳонӣ ба таври боистани муаррифӣ намоянд.

Яке аз навгонҳои муҳими рисолаи Саидова С.Н. дар он аст, ки вай кӯшиш кардааст алоқамандии ду омили муҳим яъне муаммои зиддият ва низоъро нишон диҳад. Дар ин замина ӯ хулоса намудааст, ки инсон зиддиятро меофарад ва он оҳиста оҳиста ба низоъ табдил меёбад, дар ин раванд инсон нафақат муҳити хешро бояд дигаргун созад, балки худ низ дигаргун гардад.

Дар қорӣ тақризшаванда чунин нуктаҳои ҷолиб кам нестанд. Баъди ҳар як зербоб хулосаҳо оварда шудаанд, ки тасаввуроти моро оид ба зиддият ва низоъҳои иҷтимоӣ дар ҷомеаи муосири Тоҷикистон ва роҳҳои ҳалли онҳо фарохтар мегардонанд.

Шиносои ва таҳлили автореферати диссертатсияи имкон медиҳад хулоса намоем, ки башубҳа он таҳқиқоти ба анҷом расонида буда дар он яке аз масъалаҳои хеле муҳими рушди устувору муназзам ва таъмини маънавии ҷомеа ба таври хеле фарогир таҳқиқ гаштааст.

Аммо диссертатсияи Саидова С.Н. аз баъзе нуқсониҳо холи нест ки онҳо дар нуктаҳои зерин ифода меёбанд:

1. Фарқи зиддияти иҷтимоӣ аз низоъи иҷтимоиро дар автореферати диссертатсия боз ҳам фаҳмотар карда баён шаванд.
2. Дар автореферати диссертатсия баъзе камбудҳои техникӣ ҷой доранд.

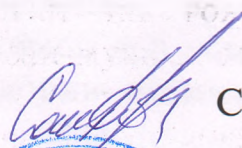
Бояд тазаққур дод, ки камбудҳои ғавқузикр ба мазмуни умумии диссертатсия ва автореферат таъсир намерасонанд.

Хулоса. Таҳқиқоти Саидова С.Н. дар мавзуи “Зиддият ва низоъҳои иҷтимоӣ дар ҷомеаи муосири Тоҷикистон ва роҳҳои ҳалли онҳо” аҳамияти муҳими назариявӣ методологӣ ва амалиро доро буда, дар он таҷрибаи сулҳофарини Тоҷикистон дар тӯли сисолаҳо ин васила вусъат бахшидан ба сатҳи худшиносии миллӣ аз лиҳози фалсафӣ-иҷтимоӣ ҷамъбаст карда шудааст. Кам нестанд миллатҳои, ки соҳибистиклол гаштанд, вале дар 32 соли пасошӯравӣ худро нашинохта то ҳол дар ҳолати “муқовимати доимӣ” қарор доранд. Аз ин рӯ, дар шароити зарурияти устуворгардонии соҳибистиклолӣ ва ваҳдати миллӣ ва дар ин замина вусъати худшиносии миллӣ на фақат рисолати илм, балки самти муҳими сиёсӣ, иҷтимоӣ ва иқтисодии давлат маҳсуб меёбад. Дурустии ин ғояро таҷрибаи сулҳофарини тоҷикон собит намуд. Ин хулосаи муҳими муаллиф буда, шоистаи дастгирист.

Умуман диссертатсияи Саидова Ситора Назаровна дар мавзуи “Зиддият ва низоъҳои иҷтимоӣ дар ҷомеаи муосири Тоҷикистон ва роҳҳои ҳалли онҳо” (таҳлили иҷтимоӣ-фалсафӣ) аз руи натиҷаҳои илмӣ ва амалии бадастоварда ҷавобгӯи талаботи бандҳои 31 ва 33-и “Тартиб додани дараҷаҳои илмӣ”, ки бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, таҳти №267 тасдиқ гардидааст, мебошад. Муаллифи диссертатсия Саидова Ситора Назаровна барои сазовор донистан ба дараҷаи илмӣ номзади илмҳои фалсафа аз рӯи ихтисоси 09.00.11 – фалсафаи иҷтимоӣ сазовор мебошад.

Муқарриз: мудири кафедраи фалсафа

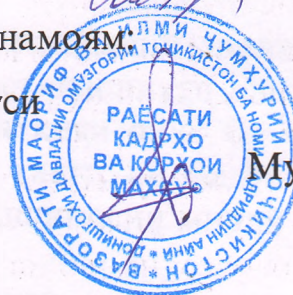
ва фарҳангшиносии ДДОТ ба номи С.Айнӣ:

Саидова Г.З.

Имзои дотсент Саидова Г.З-ро тасдиқ менамоем:

Сардори Раёсати кадрҳо ва корҳои махсуси

ДДОТ ба номи С.Айнӣ

Мустафозода А.